

România a ratificat Convenția multilaterală – ce aduce nou pentru companii?

La patru ani și jumătate de la semnarea ei la Paris, România ratifica și ea Convenția multilaterală pentru implementarea în cadrul tratatelor fiscale a măsurilor legate de prevenirea erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor. Documentul acționează ca un protocol ce vizează modificarea mai multor tratate fiscale, încercându-se, astfel, crearea unui mecanism general și eficace prin care să poată fi evitate renegocierile bilaterale ale tratatelor de evitare a dublei-impuneri. Dar, total inexplicabil, România a ales să nu aplice prevederile Convenției referitoare la arbitraj, cele la care contribuabilii pot apela atunci când considera că au fost impozitați contrar prevederilor unui tratat de către jurisdicțiile contractante, iar autoritățile fiscale statale nu reușesc să ajungă la un acord amiabil în acest sens. Ce efecte ar putea avea aceasta implementare incompletă asupra companiilor?

Convenția multilaterală modifică tratatele fiscale încheiate de două sau mai multe țări și introduce mai multe prevederi și măsuri ce împiedică transferarea în mod artificial a profiturilor către alte jurisdicții. Astfel, deși Convenția multilaterală reprezintă un pas în direcția corectă pentru eliminarea problemei erodării bazei impozabile și a transferurilor profiturilor, oferind mai multă previzibilitate și claritate legislativă, modalitatea în care România a ratificat-o nu aduce totuși beneficiile la care contribuabilii sperau, mai ales cele care ar fi ținut de eliminarea efectivă a dublei-impuneri (companiile sunt impozitate în două state pentru același venit).

Mai exact, România va implementa în cadrul tratatelor sale fiscale vizate dispoziții precum: modificarea preambulului din acordurile fiscale, pentru a include în mod expres că, deși scopul tratatelor este evitarea dublei-impuneri, aplicarea acestora nu poate în niciun caz crea oportunități de neimpozitare, impozitare redusă sau de evitare a impozitării. Astfel, se încearcă eliminarea posibilității unui contribuabil de a se sustrage de la plata impozitelor prin interpretarea coroborată a unor neconcordanțe din legislația fiscală sau prin exploatarea unor prevederi lacunare sau neclare dintr-un anumit tratat.

Odata cu aplicarea Convenției, vor fi eliminate și beneficiile acordate contribuabilului printr-un tratat fiscal de eliminare a dublei-impuneri, dacă se va constata că scopul sau unul dintre scopurile principale pentru încheierea oricărui aranjament sau tranzacții de către contribuabil a fost tocmai obținerea respectivelor beneficii. Măsura este menită să descurajeze tranzacțiile artificiale efectuate în vederea obținerii unei impozitari mai reduse într-un alt stat, în condițiile în care activitatea generatoare de profit a fost efectuată în celălalt stat.

Rămâne de văzut, desigur, care va fi modalitatea practică prin care autoritățile fiscale vor analiza în ce măsură o anumită tranzacție a fost efectuată cu scopul de a beneficia de o scutire sau diminuare de impozit, dacă luăm în considerare controversele deja existente în materie fiscală privind criteriile luate în considerare de organele fiscale când reîncadrează sau nu iau în considerare o tranzacție în conformitate cu art. 11 din Codul Fiscal.

Tot prin Convenție vor fi introduse reguli referitoare la impozitarea dividendelor platite de o societate rezidentă. Spre exemplu, se prevede ca scutirea de impozit sau impozitarea redusă a dividendelor va avea loc doar în măsura în care beneficiarul deține capitalul generator de dividende pentru o perioadă mai mare de 365 de zile, eliminându-se posibilitatea de a efectua transferuri de capital între societăți afiliate, cu scopul de a beneficia de scutirea de impozit pe dividende într-un anumit stat.

Dar, alegerea României de a nu opta la acest moment pentru soluționarea divergențelor dintre state prin arbitraj (respectiv, printr-un tribunal arbitral compus din persoane fizice cu experiență în aspecte de drept fiscal internațional), creează un dezavantaj considerabil contribuabililor, care se vad, astfel, lipsiți de un instrument esențial pentru constrângerea statelor în aplicarea unui tratament fiscal corect și coerent. Practic, fără arbitraj, dacă jurisdicțiile contractante nu reușesc să se înțeleagă amiabil (aspect extrem de prezent în practică), nu există nicio modalitate de deblocare a situației, iar contribuabilul este singurul prejudiciat.

Intrarea în vigoare a Convenției pentru România, va avea loc în termen de trei luni de la data la care Ministerul Finanțelor va depune la OCDE instrumentul de ratificare al Convenției. Nici Legea nr. 5/2022, prin care a fost ratificată Convenția, și nici Ministerul Finanțelor nu au indicat când va avea loc depunerea efectivă a instrumentului de ratificare. Potrivit informațiilor OCDE, acest lucru nu s-a întâmplat până la ora actuală.

Ulterior intrării în vigoare a Convenției, este esențial ca societățile cu prezență multinațională care vor să aplice dispozițiile din anumite tratate fiscale să le coroboreze singuri (sau cu ajutorul consultanților) cu prevederile Convenției multilaterale, deoarece România nu are obligația, ci doar dreptul de a dezvolta versiuni consolidate ale tratatelor, astfel cum au fost modificate.

Nu putem spera decât faptul că România, dându-și seama într-un final că dubla-impunere reprezintă în continuare o problemă reală pentru contribuabilii cu prezență multinațională și, în consecință, și pentru statul român, prin diminuarea investițiilor străine, vor adopta și celelalte instrumente utile prevăzute de Convenție pentru eliminarea dublei-impuneri, cum ar fi procedura arbitrajului.

Bancila, Diaconu și Asociații SPRL (denumită anterior Radu și Asociații SPRL) este o societate de avocați ce oferă servicii juridice complete, care includ atât servicii de consultanță juridică cât și asistență și reprezentare în fața instanțelor de judecată, având o practică importantă de controverse și dispute fiscale.

Bancila, Diaconu și Asociații SPRL este membră a societăților din grupul Ernst & Young Global Ltd și face parte din rețeaua globală EY Law, aflată în plină expansiune, în cadrul căreia lucrează peste 2400 de avocați în mai mult de 90 de jurisdicții.

Experiența firmei a fost recunoscută de piață și de publicații internaționale.

Chambers Global 2019 a recunoscut practica de Corporate/M&A a firmei, în timp ce Chambers Europe 2019, 2020 și 2021 au plasat practica de Controverse și Dispute Fiscale pe banda 1. Totodată, The Legal 500 Europe, Middle East and Africa 2019, 2020 și 2021 au premiat practica de Drept Comercial, Drept Societar și M&A, edițiile 2020 și 2021 plasând practica de Controverse și Dispute Fiscale pe poziția 1.